

Seniorarbete

Vanhustyö

3 • 2010 TEEMA: Ihmisen mittainen asuinympäristö

Asta-mittarilla
selvitetään
avuntarve
kotona

Saksassa
muistisairaita
hoidetaan
Böhmin mallilla

Sysmässä on
hyvä vanheta

Ravitsemus-
suositukset tulivat

Helsinkiin
nousee
turvallisen
elämisen talo

Lehti 3/ Ihmisen mittainen asuinympäristö

Kysy & vastaa -palstalla asuntoneuvos Raija Hynynen vastaa, mitä ympäristöministeriö painottaa asumisratkaisuihin

Mitkä ovat kolme keskeisintä ongelmaa vanhusten asumisessa?

Ympäristöministeriössä ja ylipäänsä asuntotalinnossa suurimpina ongelmina pidetään hissittömiä taloja ja asuntojen korjausten tarvetta, jotta ikääntyneet pärjäisivät kotonaan. Myös muistihäiriöisten määrän lisääntymiseen pitäisi varautua nykyistä paremmin.

Asuntojen uustuotanto on pientä verrattuna olemassa olevaan asuntokantaan, siksi korjaaminen on tärkeää. Hissien puute on iso ongelma. Noin 20 000:sta kolmikerroksisesta tai korkeammasta talosta puuttuu hissi. Näissä taloissa on keskimäärin kaksi porraskäytävää, joten yli 40 000 porraskäytävää on ilman hissiä. Toki näissä taloissa asuu kaikenikäisiä ihmisiä, mutta paljon myös ikääntyneitä. Muutkin asunnon ja asumisen esteettömyyttä parantavat korjaukset ovat tarpeen.

Lue lisää: Vanhustyö3/2010

Helsinkiin nousee muistisairaiden ja heidän omaistensa tarpeisiin suunniteltu kerrostalo

Helsingin Eiraan rakennetaan uudenlaista asuintaloa muistisairaille. Tavoitteena on, että muistisairas ihminen voisi elää mahdollisimman normaalia elämää kotonaan läheistensä kanssa, painottaa hankkeen promoottori, muistisairauksia yli 30 vuotta hoitanut ja tutkinut geriatrian professori **Raimo Sulkava**.

Lue lisää: Vanhustyö 3/2010

Kotona tarvittava apu esiin ASTA-mittarilla

Asumispalvelusäätiö Aspassa kehitettiin uusi ASTA-mittaristo, jonka avulla voidaan arvioida yksilöllisesti, miten ikäihminen pärjää kotonaan ja mitä apua hän sinne tarvitsee. ASTAlla saadaan arvioitua hyvin tarkasti, millaista apua eri tehtävien tekemiseen kotona tarvitaan. Lomakkeistolla voidaan lisätä yksilöllisesti henkilölle tärkeitä toimintoja tai vaikkapa pilkkoa toimintoja vieläkin pienempiin osiin.

Lue lisää: Vanhustyö 3/2010

Sähkökatkosiin ja tulipaloihin kannattaa varautua palvelutaloissa

Se oli ihan tavallinen arki-ilta. Pietarinpirtin johtaja Raija Lind oli jo tekemässä lähtöä töistä kotiin, kun sähkökatko pimensi työpaikan. Palvelutalon turvajärjestelmä poistui lukitustilasta ja talo pimeni täysin. Valojen sammuttua joku asukkaista alkoi sytyttää kynttilöitä. Hetken päästä oli jo palokuntakin paikalla.

Tilanteesta selvittiin, koska talossa harjoitellaan jatkuvasti mahdollisia ongelmia varten ja henkilökuntaa koulutetaan toimimaan hätätilanteissa.

Lue lisää: Vanhustyö 3/2010

Muita aiheita mm.

- Asukas asuntosuunnittelun keskiöön.
- **Vierailulla japanilaisissa hoivakodeissa**
- Tampereen ammattikorkeakoulusta löytyy itse-tila, jossa vanhusten ja vammaisten kanssa työskenteleville esitellään kotona selviytymistä helpottavia laitteita ja tilaratkaisuja.
- **Johannesstiftin alue on kuin pieni kylä Berliinin keskellä. Alueella on monenlaisia asumisvaihtoehtoja ikäihmisille.**
- Professori Erwin Böhm on kehittänyt Saksaan dementiaa sairastavien hoitomallin.
- Sismän kunnassa on hyvä vanheta, sillä siellä alan ammattilaiset tekevät yhteistyötä ilman rajojen mustasukkaista vartioimista. Pääosassa ovat vanhukset, joiden tarpeita kuunnellaan.
- **Posiolla Palvelukeskus Valkamassa asujien turvallisuutta valvotaan uusimman teknologian avulla.**
- Kuopiossa järjestettiin maaliskuussa Gerontologian päivät, joille osallistui noin 600 alan asiantuntijaa.
- **Ovien lukitus onnistuu ilman avaimia.**
- Hollanti on edelläkävijä vanhusten monipuolisen asumisen ratkaisuissa.
- **Valtion ravitsemussuositukset on julkaistu.**
- Asuntoministeri Jan Vapaavuori ennustaa ikääntyvien rakentavan tulevaisuudessa enemmän itselleen sopia asumisratkaisuja yhdessä toisten ikääntyneiden kanssa.

0,9 m X 2,0 m VAI 1 H + KK + S ?

Mitpä nuo hieroglyfit tarkoittavat? Tarkoituksena on kysyä, millainen olisi ihmisen mitainen asuinympäristö. Onko se sairaalasänky (mitoitus suurin piirtein otsikon mukainen) vai jonkinkokoinen oikea asunto ja sen koko lähitienoo.

Parhaillaan pohditaan monessa työryhmässä ja myös monessa sijoittajayhtiön ja rakennuttajan hallituksessa, millainen voi olla kustannuksiltaan ja rakenteeltaan ikäihmisten hyvä asuminen. Tarjolla on senioritaloja, palveluasumista, oman kodin saneeraamista soveltuvaksi. Slogan kuuluu: kotona mahdollisimman pitkään.

Tietysti kysytään myös ikäihmisiltä itseltään, mitä halutaan. Samoin tehdään tulevaisuuden ennakoiteja sen suhteen, mitä ikäväki 10–20 vuoden päästä haluaisi. Silloinhan niin kutsutut suuret ikäluokat alkavat toden teolla tarvita apua. On aivan selvää, että ikääntyneet ihmiset nähdään nyt palvelumarkkinoiden ja myös asuntomarkkinoiden potentiaalisina ostajina. Jos katsotaan vaikkapa 30–40 vuotta taaksepäin, voidaan nähdä koko asuntokannan valtaisa muutos. Vielä 1970- ja 1980-luvuilla tilastot kertoivat todella puutteellisesta ja vailla mukavuuksia olleesta asumisesta. Uudisrakentaminen on tältä osin laadukasta. 1980- ja 1990-luvuilla panostettiin vanhusten palveluasumisen rakentamiseen, jolla luotiin aivan uudenlainen asumisen malli kodin ja laitoksen välille.

Entä nyt? Yhtä ratkaisua ei ole. Ihmisillä on sekä erilaisia tarpeita että kovin erilaiset mahdollisuudet niiden täyttämiseen. Lähivuosina on panostettava olemassaolevan asunto- ja palvelutalokannan saneeraamiseen. Kun suuria ikäluokkia seuraavat pienet ikäluokat, vaikka todennäköisesti yhä pidempään eläen, on tänä päivänä rakennettavien senioritalojen ja palvelutalojen elinkaareissa otettava muutosten

mahdollisuus huomioon.

Taloilla, ainakin hyvin rakennetuilla, on taipumus elää vähintään pitkän ihmisiän verran.

Onko tulevaisuuden ikäihmisen asuinympäristö kaupunkikeskustan kerrostalossa vai ekotehokkaassa pientalossa maaseudun rauhassa? Kaiketi molemmissa, ja myös niin omistus-, asumisoikeus- kuin vuokra-asunnossa. Mitä todennäköisimmin asumisessa hyödynnetään monenlaisia kehittyneen ja ihmisystävällisen teknologian kehittämiä apu-, turvallisuus- ja yhteydenpitolaitteita.

Olen viime aikoina pohtinut, mikä olisi oikea palvelutalon tai jonkin muun ikäihmisille tarkoitettun asumisyksikön oikea koko. Onko suuruuden ekonomia ainoa oikea vai voiko pienikin olla toimiva. Yksioikoista vastausta ei ole – kumpaakin katsantokantaa voitaneen perustella niin talouden kuin vaikkapa turvallisuuden kautta. On aiheellista myös kysyä, onko meillä varaa jättäytyä yhdenlaisen ratkaisun varaan. Tuskinpa.

Tässä lehdessä kerrotaan erilaista ikäihmisten asumisen vaihtoehtoista niin kotona kuin Saksassa. On mielenkiintoista tutustua berliniläisen säätiön toimintaan ja ratkaisuihin. Säätiön vanhustyön johtaja on sitä mieltä, että heidän kaupungissaan tulevaisuuden ikäihmisten hoito tapahtuisikin pienissä, kodinomaisissa, keskenään verkottuneissa yksiköissä. Tässä siis miljoonakaupungin yksi malli.

On välttämätöntä arvioida erilaisten asumisvaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia, niin asukkaiden kuin yhteiskunnan ja erilaisten rahoittajien kannalta. Vaikka ihan kaikkien kukkien ei olekaan tarpeen kukkia, on kuitenkin pidettävä huoli vaihtoehtojen ratkaisujen mahdollisuudesta. Ja tulevaisuuttahan on kovin vaikea ennustaa – mutta ennakoida sitä voi. ●